СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 69. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 25. марта, 1926.

VOL. XXXIV. No. 69. Jersey City, N. J., Thursday, March 25. 1926. THREE CENTS

КУЛИДЖ ІҐНОРУЄ ЦІЛУ АФЕРУ ГАВТОНА

ВАШИНҐТОН, 23. марта. — Президент Кулидж мав нині звичайну конференцію з представниками преси. На конференцію зявилося більше як звичайне число кореспондентів, видно, сподіючися якоїсь важної заяви в справі афери Гавтона.

На їх несподіванку, президент Кулидж виминав усі питання, які відносилися до амбасадора Гавтона та до великого бешкету, який він викликав своїм неоголошеним звітом, а зате виразно заявив, що американський уряд не думає змінити в нічому своєї думки щодо розоружної конференції.

Однак рівночасно президент дав до пізнання, що він не думає висилати делеґатів на конференцію, скликану Лігою Народів, щоби розглянути резервації (застереження) Злучених Держав до приступлення до світового суду.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ХОЧЕ ПОСЕРЕДНИЧИТИ В СТРАЙКУ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 23. марта. — Відділ 161. Американського Леґіону запропонував сторонам своє посередництво в страйку ткальняних робітників.

Представники відділу заявили свою охоту посередництва устно, зявившися в страйковім комітеті з дарунком від відділу для страйкуючих. Сим дарунком був американський прапор, який страйковий комітет приняв з подякою.

Тимчасом поліція не переставала своїх утисків та арештувала знова 10 страйкарів.

БОРОТЬБА ЗА ПРОГИБІЦІЮ.

ВАШИНҐТОН, 23. марта. — Сенатор Едвардс, демократ з Ню Джерзі, вніс в сенаті резолюцію, щоби сенат розслідив „обманчиві, злочинні та несправедливі практики федеральних прогибіційних урядників". Резолюція домагається розведення в тій справі слідства в як найкоротшім часі.

В стейтовій нюйорській леґіслятурі в Олбані виринув внесок, взиваючий федеральний уряд до скликання конвенції в справі відкликання прогибіційного закона. „Сухим" лишень з великим трудом удалося повалити сю резолюцію.

СЛІПИЙ ПРИЗНАНИЙ ВИНУВАТИМ УБИЙСТВА.

НЮ ЙОРК, 23. марта. — Лава присяжних суддів стейтового суду признала нині, що Гарі В. Ковен, якого обжаловано за вбийство його любки Едит Бертон, справді винуватий вбийства в першім степени.

Ковен, котрий мимо своїх 57 літ залюбився в 30 літ від нього молодшій дівчині, говорив на суді, що він не думав її вбити та що він поповнив свій учинок в час хвилевого приступу божевілля. Инчим знова разом він говорив, що він змовився з дівчиною, що обоє мають поповнити самовбийство, та що вона сама наложила на себе руку.

Присяжні судді нараджувалися 5 годин. Суд видасть на обжалованого засуд в слідуючий понеділок.

ПЕРЕЛОВИЛИ ВЕЛИКУ БАНДУ ОПРИШКІВ.

НЮ ЙОРК, 23. марта. — Нюйорська поліція хвалиться, що вона виловила всіх членів страшної розбишацької банди Ґвитмора. Банда мала бушувати в цілій східній части Злучених Держав уже кілька літ, і має на своїм сумлінню не лишень вломи на великі сотки тисяч долярів, але й пачковання наркотиків, ба навіть убийства своїх ворогів та невиґідних для провідників членів банди.

„ЗУБ ЗА ЗУБ".

ВАШИНҐТОН, 23. марта. — Комітет палати послів для заграничних справ почав нині переслухання над проектом закона, після котрого Злучені Держави малиби не пускати сюди музикантів з тих країв Европи, які недавно стали викидати американських музикантів зі своїх границь.

ҐАРНА ПАРА.

НЮ ЙОРК, 23. марта. — Один великий департаментовий склад казав арештувати за предложення собі кепського чека одну паню. Коли її приведено до суду, вона заявила, що вона є німецька графиня. Поліційні рекорди показали, що вона вже кілька разів була арештована за те, що зайшовши до склепу, щоби приміряти собі футро, вийшла зі склепу, забувши за нього заплатити. Муж її, котрий представляється за німецького барона, відсиджує тепер довшу вязничну кару за те, що безправно практикував медицину. Богато Американців упало жертвою їх обманьств головно через питоме американське поважання до шляхти й князів.

НОВІ ВІДКИТТЯ ПАМЯТОК ІНДІЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

МЕРІДА, стейт Юкатан, Мексико, 23. марта. — Нині приїхали сюди др. Спинден та Мейсон, які кілька місяців тому вибралися були на виправу в глибину тропікальних пралісів Юкатану. Вони оповідають з одушевленням про важні відкриття памяток старої культури індіянського племени Мая. Деякі руїни старинних поганських церков уживають ще й нині місцеві Індіяни для своїх релігійних церемоній, які представляють зі себе цікаву мішанину католицьких і поганських індіянських церемоній.

СВАРКА ЕПИСКОПІВ ДОВЕЛА ДО СУДУ.

НЮ ЙОРК, 22. марта. — Вілієм Монтґомері Бравн, епископ протестантської церкви, пізвав епископів сеї церкви в суд за те, що вони зложили його безправно з епископського уряду. Позов домагається поставлення Бравна назад на становище епископа. Еписколи роблять заходи, щоби суд справи не судив, але відкинув позов, без розглянення, просто на тій основі, що позов поробив кілька помилок.

ОРЕЛ ЗЛОВИВСЯ В КАПКАН.

Зі Склейтер (Канада), доносять, що в Дак Мавтенс в наставлений на ласиці капкан (лапку) зловився за ногу орел. На щастя він в капкані не довго був і не потерпів великого покалічення. За кілька днів орел, привязаний шнурком до дерева, прийшов до цілковитого здоровля. Колиж одного разу напав на переходяче попринього теля і покалічив його, робітники, працюючі в лісі, збудували спеціяльну клітку для нього. Орел мірить сім стіп від одного крила до другого.

ПІВ МІЛІОНА ЗА ПЕРЕСТУПЛЕННЯ АКТУ ТВЕРЕЗОСТИ.

Протягом трох літ (1923, 1924, 1925) манітобські переступники Закону Тверезости заплатили $449,633 кари. — На поліцію і урядників, які слідять за переступниками цього Акту видано досі, т. є. від 1919 до кінця 1925 р. $253,315.37.

СПОДІВАЮТЬСЯ 1,200 РОДИН З АНҐЛІЇ.

Цього року має прибути з Анґлії до Канади 1,200 родин на фарми. Прочих 1800 родин має прибути сюди з Анґлії в слідуючім році.

ЦЕНЗУРОВАННЯ ФІЛЬМІВ.

Протягом м. року комісія цензорів манітобського уряду оглянула 5,327 кружків рухомих образків. З того 32 кружки комісія відкинула, а в 257-ох повитинала богато образків, які не надавались до вистави в театрах.

ДИТИНА ВТОПИЛАСЯ В КЕРНИЦІ.

Півтретя-річний хлопчик Томаса Вудса, учителя із Сандавн (Канада), упав припадково в керницю на шкільній площі і втопився. Хлопчина бавився коло школи, де була керниця без цимбриння, і впав до неї. Падаючи, він розбив собі головку до леду в керниці.

КАТ У ЛЬВОВІ.

Довідуємося, що у звязку з неохотою польських військових кол давати військові відділи до екзекуції над політичними чи звичайними злочинцями, має бути введений в Польщі уряд ката. Соймові польські кола домагаються установлення уряду ката вже з днем 1. квітня ц. р. Місцем осідку ката має бути — Львів. Аж така честь упаде на нашу столицю...

БОЛЬШЕВИКИ ИДУТЬ ДО ФОРДА ВЧИТИСЯ РОЗУМУ.

Після всіх божевільних криків „долой капіталізм", та по знищенню майже усіх фабрик в Совдепії, російські большевики звернулися до найбільшого капіталіста у світі, дітройського Генрі Форда, з просьбою, щоб він прийняв до своїх фабрик на науку кількадесять російських механіків, які хочуть навчитися того, проти чого їх уряд боровся. Генрі Форд згодився і вже в квітні в його фабриках буде занятих 50 петроградських механіків з путиловських заводів, які вчитимуться як виробляти трактори.

НАЦІОНАЛЬНА ТВЕРДІСТЬ КОМУНІСТА.

Яка є національна твердість комуніста, про те можна виробити собі добре поняття з відомости, яку подають староєкраєві часописи про посольське віче українських, комуністичних послів до польського сойму Приступи та Войтюка в Стрию. Приступу та Войтюка, як відомо, вибрано до польського сойму як українських націоналістів, але відтак вони відлучилися від українських послів і перейшли під команду двох польських комуністів. 17. січня приїхали сі два пани на віче до Стрия. Подавляюча більшість вічевиків українські робітники, які ще й поприходили у вишиваних сорочках та голосно розмовляють по українськи. Поляків почислив би на пальцях. Помимо сего віче відбувалося по польськи. Предсідником вибрано Поляка, діловодство провадилося у польській мові і головна промова українського комуніста Приступи була виголошена по польськи. Та ще й якою польською мовою! Такою, що пес від неї сказивсяб, бо Приступа зачав вчитися польської мови доперва в польськім соймі. Се одначе не заваджало сему новоспеченому Полякови говорити зі становища польського патріота-державника, і він старався переконати українських робітників, що в інтересі Польщі є економічно та політично зближитися до Совітської Росії. Про Україну й не згадував. Такої чудасії, щоби посол Українець промовляв до слухачів Українців по польськи, Стрий ще не бачив. Навіть заводові хруні, т зв. „хлібоїди", говорять до Українців публично по українськи.

ГЕРОЙСЬКА МАТИ ВМИРАЄ ВІД ПОПЕЧЕННЯ.

Телеграма з Порт Артур, Онт. (Канада), доносить, що там у шпитали вмирає геройська мати на імя Гочковська. Вона спала з дітьми, коли збудилася від диму та горяча. Зрозумівши, що її хата горить, вона скочила до вікна і викинула через него двоє дітий на сніг. Наплив свіжого воздуха притягнув полумінь до вікна і жінка не могла вже вискочити через вікно. Вона мусіла відступити і шукати ратунку з другого боку дому. Її ціле тіло страшенно попечене. Сусід понаходив дітий на дворі; на них також одіж була вже запалилася.

ЗРАЗОК „РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ЗАКОННОСТИ".

Московська „Правда" має якісь рахунки з українським совнаркомом. В кожному разі фіґура Балицького і Скрипника їй чимсь не подобається, бо вона час від часу виводить „на чисту воду" деякі „недогляди" з їхнього боку в ділянці „революційної законности". Свого часу була викрита голосна карна справа на Херсонщині: одного з підсудних комуніста Сафронова присудили навіть до смертної кари. Сафронов вислухав присуд і пішов собі спокійно спати до дому. Через кілька днів після сього його бачили пяним „в центрі міста". Але сього мало — Сафронов і инші герої процесу, засуджені до ріжних кар, подали скаргу про виплату йому платні за два місяці. Як се не дивно, але „народний суд" (другої інстанції) присудив скаргу задовольнити, тим більше, що „смертники" тимчасом отримали зменшення кари до десяти років „суворої ізоляції". Як в дійсности виглядає ся ізоляція, видно з того, що Сафронов пиячить в центрі міста і на людських очах. „Правда" з сього приводу лементує: „Засуджені за шахрайство, рострати й хабарництво негідники отримують в доповнення до пограбованого ще не аби-яку дещицю". Хіба такі зразки „революційної законности" можуть дивувати?

„ТИП" ДЛЯ УРЯДУ ЗА ОБІДИ.

В деяких ресторанах панує звичай, що гості лишають по обіді послугачам „тип" за добру обслугу. Сей звичай піддав правительству провінції Квебеку (Канада) щасливу думку брати „тип" для себе. В соймі провінції внесено законопроєкт, щоби за кождий обід, який коштує звиж доляра, гість був обовязаний заплатити 5 процент податку. Фонди, зібрані в такий спосіб, мають іти на шпиталі. Через те, що законопроєкт внесений правительством, нема майже ніякого сумніву, що він буде ухвалений.

РОДИНА ПОГИБЛА ЧЕРЕЗ НАФТУ.

Коли фармер Монтенко з околиці Сторджіс, Саск., (Канада), був поза домом, ціла його родина погибла через нещасливий припадок з нафтою. Жінка Монтенка наливала нафти в засвічену лямпу. Нафта підчас сего запалилася, від неї занялось одіння жінки і другі річи в хаті, а остаточно й хата. Мала дитина Монтенків згоріла в хаті, друга дитина так попеклася, що умерла в три години пізнійше. Сама мати прожила ще три дні, поки умерла від попечення.

ДЕНТИСТ МАЄ ЗАПЛАТИТИ ВІДШКОДОВАННЯ.

Дві тисячі долярів відшкодовання має запатити дентист др. Паверс з Брендону (Канада) за те, що допустив, аби 6-літна дитина, котрій рвав зуб, пілкнула зуб. Родичі дитини запізвали дентиста і лава присяглих признала дентиста винним недбальства.

ЧЕМБЕРЛЕЙН ВИЙШОВ З ПЕРШОГО ОГНЮ В ПАРЛЯМЕНТІ ПОБІДНО

ЛОНДОН, 23. марта. — Сьогодня міністер закордонних справ сер Остен Чемберлейн вийшов з першого огню в палаті ґромад побідно.

Бувший премієр Лойд Джордж поставив внесенне на зменьшенне платні Чемберлейна.

Чемберлейн сказав, що він вважав би відмовну заяву парляменту заявою недовіря і тому, коли внесенне впало (за внесенням голосувало 136 послів, а проти 325), він вважав, що він побідив. Та ся хвилева побіда ще вельми сумнівна.

Лойд Джордж зачав кампанію проти Чемберлейна своєю їдкою критикою його локарненської і женевської політики.

Відтак Чемберлейн виголосив оборону. Була се довга промова, але неясна і не переконуюча.

Потому говорив ще Ремсей Мекданелд і премієр Болдвин.

Болдвин найшов кілька слів признання для локарнеської умови і для Ліґи Народів і по його промові палата ґромад відкинула внесенне Лойда Джорджа.

Та на сьому критика Чемберлейнової закордонної політики не скінчена і коли вона розвинеться, то він готовий відійти з кабінету.

ПРИЗНАННЄ ДЛЯ ЛЮТЕРА І ШТРЕЗЕМАНА.

БЕРЛІН, 23. марта. — Німецький парлямент висловив сьогодня признанне для канцлера Лютера і міністра закордонних справ Штреземана за їх політику в Женеві, відкидаючи внесенне націоналістів 259 голосами проти 141.

Проти політики правительства у справі Ліґи Народів промовляв бувший адмірал Тірпіц, домагаючись, щоб Німеччина усунулась від Ліґи Народів, але як прийшло до голосовання, так становище правительства здобуло велику більшість.

СКРШИНСЬКИЙ ПРО ПОЛЬЩУ І ЛІҐУ.

ВАРШАВА, 23. марта. — Премієр Александер Скршинський говорив сьогодня на зібранню заграничної комісії польського сойму про свою політику в Лізі Народів. Він казав, що Польща хотіла увійти в члени Ради Ліґи Народів, але не тому, аби піднести своє значінне яко держави, тільки тому, щоби разом з Німеччиною працювати для мира в Европі.

РУМУНСЬКА ДИНАСТІЯ ПЕРЕД УПАДКОМ.

ВІДЕНЬ, 23. марта. — З Букарешту повідомляють, що через політику премієра Братіяну загрожена королівська династія. Його політика викликала ненависть серед мас населення до правительства, за яке співвина спадає і на короля Фердинанда. Дня 27-ого с. м. король має розпустити парлямент і розписати до двох місяців вибори. Якщо при тих виборах побідить опозиція, а король буде далі з Братіяном, то се може принести упадок династії.

БОРОТЬБА ЗА ПОДАТКИ.

ПАРИЖ, 23. марта. — Радикальна ґрупа французького парляменту заявилась проти побільшення промислового податку.

На се міністер скарбу Пере відповів, що очевидно радикали хотять довести до того, щоби правительство друкувало франки в безконечність і довело їх до повного упадку.

СКЛИКУЄ АМБАСАДОРІВ.

МАДРИД, 23. марта. — Еспанський премієр Прімо де Рівера скликав сюди на нараду еспанських амбасадорів.

Кажуть, що правительство хоче дати почин до нової політики, яка визначиться особливо більшим зближенням Еспанії до других держав.

ЗАМОК ДЛЯ КАЙЗЕРА.

БЕРЛІН, 22. марта. — Кайзер Вільгельм хоче покинути Голяндію і перенестись до Швайцарії.

Тому з його доручення був його син Фрідріх Вільгельм в полудневій Швайцарії, де оглядав замок Треванс недалеко Локарна, який тепер є власностю одного Американця.

Колиб кайзер купив сей замок, то він негайно перенісся би туди, бо, як кажуть, підсонне в Голяндії не здорове для його жінки Герміни.

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛЯН.

ПАРИЖ, 22. марта. — Французький міністер скарбу Рауль Пере приготовив новий фінансовий плян, при помочі якого він сподівається довести до зрівноваження державного буджету.

Ще недавно сподівались, що недобір в буджеті винесе 5,000,000,000 франків (паперових), але попередній міністер скарбу Думер вспів його зменьшити до половини. Та він упав через свій плян нового промислового податку, а тепер Пере мусить братися інших способів.

Він пропонує „добровільну підписку" на сплату короткореченцевих державних бондів у маю, а також новий невеликий „горожанський податок" і ще меньший промисловий податок. Сі податкові додатки, на його думку, усунуть недобір і зрівноважать буджет Франції.

ЗАРОБОК НА ТУРИСТАХ.

РИМ, 23. марта. — Італія заробила на американських і других чужинецьких подорожних, що відвідали торік Італію, 3 і пів міліярда лір.

Користайте з нагоди! Користайте з нагоди.

ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛОКАРНО Й ЖЕНЕВА

Коли перед кількома місяцями проголошено було основи договору в Локарно, то велика частина розумної опінії світа взяла сей договір за великий зворот у політиці Европи, а тим самим і цілого світа. Сей договір виглядав на перший крок Европи до нормальних умов. В сьому договорі Франція мовчки признала, що Німеччина виконує точки версайського договору, а тим самим дала немовби заяву, що відносини межи недавними ще смертельними ворогами повинні опиратися не на підозрінню, але на взаїмнім довірю.

Зовсім інакше враження зробили на Европу й цілий світ женевські наради ради Ліґи Народів, склнкані для виконання одної зголовних точок договору в Локарно, а саме приняття Німеччини в склад Ліґи Народів та наданнє її постійного місця в раді Ліґи Народів, а тим самим признання її великою державою світа та поважним чинником у всесвітній політиці. Як відомо, Лізі Народів не вдалося виконати сеї точки умови в Локарно. Німеччина виповнила свою частину зобовязання й вислала до Женеви представників німецької держави з аплікацією Німеччини о членьство в Лізі Народів, але Ліґа Народів не могла приняти Німеччини згідно зі зобовязанием других держав. Німецькі делеґати переждали в готели 10 днів, вичікуючи огидних торгів, і не діждалися кінця. Десятого дня французький премієр Бріян відбув з німецькими делеґатами конференцію, на якій заявив їм отверто, що приступленнє Німеччини до Ліґи Народів покищо обставлене такими трудностями, що справу відай буде треба відложити на кілька місяців. Справу справді відложено до осени, коли спеціяльна комісія Ліґи Народів має предложити не лишень плян полагодження суперечних домагань, але й плян реорґанізації ради Ліґи Народів.

Таке закінченнє справи дало причину розбіжним поясненьям европейської ситуації. Сейчас появилися дві думки про дійснє значіннє подій в Женеві. З одного боку є люди, які дивляться на події в Женеві як на доказ, що Европа не хоче або не може вертати до нормальних умов, не хоче закинути взаїмного ворогування та цькування кождого проти всіх, не хоче навертати до мирного пожиття та співпраці для взаїмного ратунку. Після сього погляду, воєнні ненависти в Европі ще далі панують над умами людий, народів і держав. Один народ підозріває другий та лагодиться до рішаючої росправи зі своїми віковічними противниками. Кожда держава шукає за союзником. Ціла Европа розбита на табори, зі собою ворогуючі. Про розоруженя тут мови бути не може, бо ніхто його не хоче, крім хиба одної Німеччини, котра вже розоружена. Одинокий чинник, який серед такого замішання мігби дещо зробити, себто Ліґа Народів, є зовсім безсильна, не лишень через взаїмне ворогування держав, але й через те, що вона не має ніякої сили над членами, які до неї належуть. Через саму свою орґанізацію, через саму свою конституцію, яка вимагає однодушности всякого рішення, отвирається дорогу до тайних переговорів перед засіданнєм ради чи повного збору, а сі тайні коншахти, як видно з тайних обіцянок Бріяна й Чемберлейна, даних Польщі, відтак нищуть роботу довгих місяців. Такі тайні договори та змови підривають довіря народів і держав до Ліґи Народів, та скорше або пізнійше мусять довести до її упадку.

Другі пояснюють женевські події зовсім інакше. Вони бачуть поважні хиби в орґанізації Ліґи Народів, признають бажанне декотрих держав задержати великі армії, хиби тайної дипльоматії, позакулісових обіцянок, але вони звертають увагу на те, що й сі чорні хмари не є без срібного проміння на собі. Правда, держави сварилися, як розвезені діти, та розійшлися, не доконавши діла, для котрого зібралися, але справа, на думку сих людий, ще не страчена. Що надії нема ще причини тратити, вони бачуть в тому, що, відкладаючи справу приступлення Німеччини на пів року, всі держави, причасні до договору в Локарно, заявили однодушно, що вони далі мають віру в сей договір та що вони доложуть всіх сил, щоби кожду його точку ввести в життя. Ще більше добра ворожуть сі люди з того, що комісія Ліґи Народів дістала завданнє придумати плян реорґанізації Ліґи.

Чи справді члени Ліґи Народів так щиро побиваються за Ліґою, як се вони заявляють світови, про се може сказати лишень той, хто був на зборах, але й такий може сказати лишень дещо, але не всього. Після всякої правдоподібности, держави Ліґи не мають однакової політики супроти самої Ліґи. Те саме й щодо договору в Локарно. Одні держави певно є за його виконаннем, а другі певно проти нього. Який буде вислід сего тертя розбіжних інтересів, нині ніхто не може сказати. Одно хиба можна сказати про Ліґу й про Европу з деякою певностю: Ліґа й Европа ще далі переходять остру крізу, з якої так само близько до виздоровлення, як і до погіршення.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

НА ПЕРЕХРЕСТНІМ ШЛЯХУ

За весь час свого істнування не вела Польща ніякої самостійної державної політики. Сиділа в хвості Франції, яка знова давала її фінансову і політичну поміч не так для неї як для вдержання своєї власної політичної рівноваги в Европі. Та з часом перестала Франція фінансувати Польщу, бо сама вона опинилася в тяжких фінансових клопотах. До того по замиренню Франції з Німеччиною перестала Польща бути для неї мілітарною опорою. Навпаки на Францію спав тепер тягар оборони Польщі перед Німеччиною.

Через те почувала себе Польща в послідних часах якби ізольованою і по тій причині стала оглядатися за новими союзниками. Переводячи ревізію своєї заграничної політики станула на роздорожу. Куди повернутися: на схід чи захід? Справа ця не вирішена й досі, бо Польща, по правді сказавши, не перехилилася ні в одну з тих сторін, а тільки далі блукає між обома.

А справа та дуже важна і для нас, бож в межах Польщі живе 7 міліонів Українців, які раді би злучитися зі сходом, о скільки під тим розуміти Велику Україну. Політика Українців під Польщею ясна: вони хочуть відірватися від неї і злучитися з сходом. Польща одначе хоче зблизитися до сходу (під яким розуміє одначе радянський союз), тому, що хоче в той спосіб забезпечити собі панованння над 7 міліонами Українців. Польща хоче ще себе забезпечити перед евентуальною війною з боку совітів, а заразом дістати добрий ринок збуту на свої товари. Їх інтерес сходиться тут з інтересом Союза Радянських Соціялістичних Республік. Бо й тії бояться Польщі, а не так самої Польщі як того, що їх територія може бути базою до нової військової інтервенції европейських держав проти совітів. Щоби себе проти цего забезпечити, шукають вони приязни з Польщею. А ту приязнь окуплюють тим, що замикають очи на те, що Польща винищує 11 міліонів непольського населення, пускаючи в непамять рижський договір, а відчиняють її свою землю як ринок збуту на паршивенькі польські товари, а себе потішають тим, що вони в скорому часі завоюють Польщу мирною дорогою.

Чічерін, який приїздив в свому часі особисто до Варшави, щоби підготовити підхожий ґрунт до тої приязни, не забув сказати слово й про тих поневолених 11 міліонів. Дав їм добру і фільософічну потіху, бо казав їм далі терпіти, а справу їх національного визволення залишити будучим поколінням.

В такий спосіб прийшло до консулярної умови між Польщею а С. Р. С. Р. Українська Парляментарна Репрезентація запротестувала в варшавськім соймі проти цеї умови та зложила державно-правну декларацію, яка не узнає ні рижської ні тої послідної консулярної умови, а тільки право самоозначення народів та зединенне українських земель під Польщею з землями Великої України.

Совіти поспішилися тепер з зближенням до Польщі, бо боялися, що випередить їх в тім Англія, яка хотіла би рівнож втягнути Польщу в круг своїх впливів, щоби в той спосіб шахувати нею совіти, які її шкодять в Азії. І ми бачимо дивний образ в Польщі. В той сам час, коли йдуть уклади з Москвою, чути прихильні голоси, звернені в сторону Англії, тої самої, для якої не мали тут досі одного доброго слова. А тепер пишуть, що польська політика повинна шукати опори в анґлійській, яка є далекозора і домінуюча в Европі. В Англії шукає навіть Польща ратунку для своїх розпучливих фінансів. Знаходяться навіть такі англійські фінансісти, що хочуть фінансувати Польщу — тільки, що хочуть її взяти в куратель, фінансову і політичну.

І так то опинилася Польща між молотом і ковалом і не знає куди і як ступати. На разі пішла методою Німеччини і веде справу на два боки. Хоче бути на добрій стопі з радянським союзом, щоби в той спосіб забезпечити себе перед війною та задержати при собі загарбані від союза землі та мати добрий ринок збуту на свої товари, а з другого боку не зриває і з заходом, бо від заходу може одержати тільки те, чого вона під теперішню хвилю найбільш потребує, а саме капіталу. Такого від радянського союзу не одержить, бо він його сам не має.

Всі ті комбінації на нашу думку Польщі не виратують. Та всеж таки цікаве для нас при тім слідуюче: коли мали давати Польщі ґроші анґлійські і американські фінансісти, домагалися для себе певної зміни в політиці Польщі супроти національних меншостей; за те коли простягнула руку до згоди Москва, то не тільки не впімнулася за долю поневолених селян і робітників, але ще як на глум заявила, що теперішне покоління повинно погодитися з тим станом, який тепер є, а справу визволення залишити своїм дітям, як доростуть. Одно наше щастє, що тут зійшовся сліпий з кулявим. Як Польща так і совіти хромають. І одні і другі стоять на перехрестю і не знають кудою йти. І йдуть то на право то на ліво, як їм хто покаже і блукають. Тому то і пляни їх не такі то для нас страшні. Приглядатися їм одначе треба, бо в той спосіб вчимося пізнавати свого ворога.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Орґанізація української науки — Українізація радапарату.

Голова Української Головнауки проф. М. І. Яворський висловив перед співробітником харківських „Вістей" свої погляди про сесію союзних головнаук і про перспективи розвитку української науки в звязку з деякими постановами тієї сесії... Тому, що проф. Яворський стоїть на чолі української Головнауки, то висловлені ним погляди мають велике значіння та є нічим иншим як урядовою енунціяцією в цій справі. На сесії союзних головнаук ствердили — як каже Яворський — що наукові установи в національних республиках не були належно забезпечені потрібними фондами. Про те сесія сконстатувала, що навіть у тих недостатніх матеріяльних умовинах наука дійшла подекуди до досягнень світового значіння. Зокрема підкреслила сесія, що українська наука займає в ділянці національних досягнень Союзу одно з перших місць. Сесія союзних головнаук — твердить далі Яворський — відзначила перелім у творчій праці наукової думки і намітила дальші перспективи, що заключаються у децентралізації наукової праці. Сесія приняла постанови, що мають погодити наукову роботу в союзних розмірах. Ці постанови відносяться до орґанізації союзних наукових установ, союзних зїздів, експедицій і орґанізації союзного комітету плянування наукової праці. Сесія стала також на становищі, що наукові установи союзного значіння не можуть переходити в завідування орґанів союзного ЦВК-ту і Раднаркому. Ідеольоґічне кермування тими установами останеться й на далі за тими установами (головнауками), на терені яких дані наукові установи находяться. Це відноситься в першу чергу до наукових установ Москви і Ленінграду, що їх проголошено всесоюзними. Проф. Яворський запевняє, що для розвитку української науки ці установи мають історичне значіння, бо в майбутньому українські наукові установи матимуть змогу стати союзними та зебезпечити собі потрібні кошти на наукові витрати.

Пленум української Головнауки, що відбувся по союзній сесії, занявся конкретно перспективами української науки в межах постанов, принятих союзною сесією головнауки. Основне місце в тих перспективах — каже Яворський — займало питання орґанізації сільсько-господарської наукової праці. Вирішено на протязі найблищих пяти літ заложити підвалини для утворення сільсько-господарської академії, орґанізувати в найблицому часі науково-дослідні інститути цукрово-бурякового промислу, ботаніки, аґро-хемії, катедри біольоґії сільсько-господарських ростин, прикладної ботаніки і накінець орґанізувати союзну сільсько-господарську виставу в Київі до 10-тиліття жовтневої революції. Крім цього рішено відкрити наукові дослідні інститути ґеольоґії і педаґоґіки, утворити український національний музей, зорґанізувати охорону памяток культури й природи і впорядкувати остаточно бібліотечні та музейні справи на Україні. Попри те рішив пленум української головнауки інтензивно продовжувати плянову українізацію всеї науково-дослідної роботи і вреґулювати наукові видавництва. В найблицому часі — сказав проф. Яворський — передбачене проголошення кількох науково-дослідних українських установ союзними. На черзі також питання про прогошення Української Академії Наук, що її реорґанізація добігає до кінця, установою союзного значіння.

Дня 7. лютого відбулася в Харкові нарада в справі орґанізації Шевченківського інституту. В нараді взяли участь переважно ті вчені, що займаються шевченкознавством. На нараді принято плян робіт інституту та його завдання як науково-дослідної установи.

Центральна комісія для справ українізації при Раді народніх комісарів України посвятила окреме засідання українізації вищих наукових установ на Україні. Комісія приняла пятилітний речинець для остаточної українізації всіх вищих наукових закладів. Щож до українізації радапарату, то комісія продовжила реченці для закінчення курсів українознавства по тих установах, де вони повставали за пізно. Далі доручила комісія Народньому комісаріятові освіти і всеукраїнській раді професійних спілок розробити до спілки проґраму праці по українознавству, як другу стадію українізації. Проґрама має бути розроблена так, щоби навчання українознавства можна було вести при допомозі культкомісій і клюбів при установах. Обом цим установам доручила комісія обміркувати також форму орґанізації лекцій з українознавства для урядовців при поодиноких установах і підприємствах.

На початку січня комісія приняла була постанову про умовне звільнення зі служби всіх урядовців, що не вивчились української мови до 1. січня з причин залежних від них а не від установи. На засіданні з 4. лютого цю установу змінила комісія в тому напрямі, що всі названі урядовці останутъ умовно на службі. Виглядає це на гру в піжмурки.

Для остаточного затверджування протоколів комісій для провірення знання української мови в наркомах, центральних торговельних і господарських установах утворила центральна комісія для українізації окрему підкомісію під головуванням Приходька та у складі представників наркому освіти і ВУРПС-ок.

В справі українських написів на вивісках рішила комісія продовжити речинець для переклада вивісок на українську мову до 1. березня 1926 р. Комісія рішила покасувати усі т. зв. відомчі комісії для українізації по всіх тих установах, де українізацію закінчено згідно з проґрамою наркомосвіти і де вже відбулися іспити зі знання української мови.

Попри те виробляє комісія проект постанови українського радянського уряду з нагоди речинця українізації. В цій постанові буде поданий плян дальшого розвитку та поглибленої праці в справі українізації.

З ВАРШАВСЬКОГО СМІТНИКА.

На засіданні польської соймової комісії для закордонних справ дня 19. лютого, с. р. вийшли на верх деякі досить „пікантні" історії.

Аристократичні демократи.

Пос. Ґломбінський з прикрістю стверджує, що польські заграничні „ляцуфкі" мають погану марку аристократичних гніздечок. Добре виховання і гарні маніри, якими славляться члени й урядовці польських заграничних представництв — каже пос. Ґломбінський —це дуже гарна річ, але всеж таки демократичному заходові треба би чимсь иншим заімпонувати... І пос. Ґломбінський бідкає над траґедією демократичної републики, якої престіж терпить на аристократизмі її представників! Можна дійсно співчувати...

Скромні платні.

Польський ґенеральний консуль в Ню Йорку отримує 1.200 дол. місячно, чеський 400 дол., французький 500 дол. Польський посол у Вашинґтоні Врублєвський 2.800 дол. місячно, а американський посол у Варшаві Гібсон — 900 долярів!... Цілком слушно: що там якісь голодранецькі Злучені Держави, або скапцаніла Франція! З самого порівнання варта образитися!...

III. кляса і сальонка.

Пос. Вижиковський з „Визволення" звертає увагу на причини невдач польських паломників за заграничною позичкою. Коли до Ню Йорку приїхав посол Фінляндії, то Американці здивувалися, ствердивши, що представник европейської держави їхав III. клясою. На запити нескретних ґазетярів він відповів скромно: „Моя держава бідна, а ми, її урядовці, помагаємо заощаджувати їй на чім можна". Це промовило до розуму практичним і солідним Американцям і Фінляндія дістала позичку.

Польські-ж делеґати їздять лише яхтами та сальонками, а приїхавши на місце першим ділом шкварять бенкет, на якому фпливають до шлунків тисячі долярів. Ефект такий, що кождий гість банкир ані зломаного сотика не позичить господареві, бо вважає його людиною 1) богатою і 2) розтратною.

Домове викшталцене.

Посол кс. Качинський (Х. Д.) стверджує, що в міністерстві закордонних справ по нинішний день сидять директори департаментів „з домовем викшталценем". — Наївний ксьондз-посол: що воно кому шкодить?! Що має спільного директор департаменту міністерства закордонних справ з закордонними справами, а закордонні справи — „з викшталценем"?! От чіпляються бідних директорів, та й годі.

Незрозуміле.

Син до тата: Татку, що діється, коли чоловік лисий читає таку книжку, що волося на голові стає?

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

З впроваджуванням в життє нових родів обезпечення ухвалених послідною конвенцією, заходить потреба відновити „Орґанізаційну Переписку", а то по причині конечности подання загальних інформацій в тій справі, а також многих відповідий на численні запити з сею справою получених, інтересних не лиш для питаючих, але для всіх членів а передовсім відділових урядників У. Н. Союза.

Відновляючи тую рублику в нашім орґані „Орґанізаційна Переписка" з першу бажаємо звернути увагу інтересованих не тільки на вагу і ціль тої рубрики, але передовсім хочемо повалити упередженне до неї яке на жаль істнує та вмісто користи, наносить шкоду. Много ще думає, що питатись тай ще прилюдно, значить признатися до незнання, а відповідь повчаючу уважають за образу собі. Тимчасом розумні люди, нарочно деколи питаються, щоби таким робом викликати прилюдні відповіди на їх прилюдні запити.

Вони свідомі того, що такі відповіди придадуться комусь другому і принесуть користь орґанізації. І таким людям вдячна не лиш гол. канцелярія, але й всі ті, що не мають часу або встидаються сами питати. Ніхто всього не знає. Питатися не є встидом, а доказом, що питаючийся бажає побільшити своє знання. Питатися прилюдно, значить провокувати прилюдні відповіди, які побільшують знання ширшого загалу в даних справах інтересованих. Питатися і осягати відповіди дорогою органу значить причинятися до загального орґанізаційного освідомлення членів. В орґанізації, як наша, якої зносини з підвладними урядами і членами відбуваються не безпосередно-лично, але через почту, перепискою і орґаном, без того необійтися і для того всякого пересуду, упередження або недоціненя отвертої переписки орґанізаційної треба позбутися.

В тій рубриці „Орґанізаційна Переписка" головна канцелярія буде містити все, що для ширшого загалу членів може бути інтересне або придатне, як ріжні інформації, поучення, візвання і відповіди на теми орґанізаційні. Для того проситься загал членів з довірем і заінтересованнем до неї відноситися. Тая рубрика повинна бути всім членам інтересна, передовсім тим, що в ній будеся обговорювати по більшій части найживотійші справи орґанізації мало або й зовсім статутом необняті, справи нові або зміняючіся, взагалі все, що причинитися може до піднесення загального орґанізаційного освідомлення.

ПОЗІР ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.!

Сим подається до відома, що **МІТИНҐ дистрикту Лафает, Укр. Амер. Демократичного Клюбу** відбудеться в **суботу вечером, о год. 7.30, дня 27-го марта 1926 р., в гали М. Ревеша, 268 Pine St., cor. Maple St., Jersey City, N. J.** на сей мітинґ обовязані всі члени сего дострикту явитися конечно. Члени инших дистриктів можуть прийти на цей мітинґ, щоби помочи перевести орґанізацію дистрикту як найлучше. Перед отвореннем мітинґу будеся принимати нових членів до Укр. Ам. Дем. Клюбу. Хто ще не є членом нашого Клюбу, нехай прийде скорше і зможе вписатися. Най не буде одного Українця на Лафает, щоб не був членом нашого Клюбу. Приходіть громадно і вписуйтеся. На сім мітинґу має оснуватися школа для дітий на Лафает. Батьки, які бажають своїх дітий посилати до української школи, повинні на сей мітинґ прибути громадно і обговорити як слід основанне і удержування української школи на Лафает. Приходіть на мітинґ громадно мущини і женщини в означений час.

ЗА УРЯД У. А. Д. КЛЮБУ:
Михайло Угорчак, предс.
Григ. Криницький, секр.

ПОЗІР! МІКІСРАКС І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ СПІВ. КРУЖКА

при церкві Прч. Діви Марії в Мікісракс

— ввідбудеться —

в память 65-літних роковин смерти ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

получений з деклямаціями, дуетами і солями. Рівнож виступить дві панночки на скрипцях, Гелена Хрущ і М. Якович.

В НЕДІЛЮ, 28. МАРТА 1926 Р.

В ГАЛИ УКР. НАР. ДОМУ вМікісракс, Па.

Акомпаніямент обійме наша Українка п. Анна Хрущ. Дірігент п. С. Лабойко.

Початок о год. 7-ій вечер.

Дорогі Родимці! Прийдіть всі численно на сей концерт як з Мікісракс так і околиць, а не пожалуєте, а тим більше поможете звеличати нашого Мученика, великого Ґенія, котрий немало натерпівся по тюрмах за наш бідний поневолений український народ. Щиро і сердечно запрашає

69 Комітет.

ПОЗІР! НОРТГЕМПТОН! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ

УКР. МОЛОДЕЧОГО КЛЮБУ

при Українській Православній Церкві в Нортгемптон, Па.

— відограється —

ДВА ДУЖЕ ГАРНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

„СТАРІ ДО МОЛОДИХ НЕ ЗАСКАКУЙТЕ“,

водевіл, написав Г. Бораковський,

ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРТКА,

комедія, написав Л. Лотоцький.

Між актами попис школярів.

В НЕДІЛЮ, 28. МАРТА 1926 Р.

В ГАЛІ УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ НА НЮПОРТ ЕВНЮ.

Початок 7.45 вечером. — Вступ 50 ц.

Українці і Українки! Коли цікаві переконатися, в якім дусі Рідна Церква виховує молоду будучність, прийдіть, побачите! Ваші враження будуть для нас дуже цікаві. Сердешно повітаємо Вашу присутність! 69-70

Комітет Укр. Молод. Кружка.

ВСЕСВІТНА ІСТОРІЯ.

Написав Ґ. Чайківський. — Всесвітна Історія часть І.: старинна історія, стор. 280. — Є се нове виданне популярної (за др. Тугецом) історії, написаної коротко і звязково. В новому сьому виданню богато ілюстрацій. — Часть II.: середні віки, стор. 246. — В сій частині звернено належну увагу на укр. історію, чого давніще не бувало.. — Часть III.: нові часи, стор. 304. — Сей підручник доводить історичні події до 1911. р. Як і в других частинах, так і тут, звернено велику увагу на укр. історію і на кінці додано реєстр важніщих історичних дат.

Всі три томи в оправі $3.25.

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДОПИСІ.

БРУКЛИН, НЮ ЙОРК.

Представлення. — Врочисте доручення перстення організаторови У. Н. Союза. — Збірка на страйкарів.

В неділю, дня 7. марта, устроєно в нашім місті заходом відомого з живої діяльности Українського Товариства Запорозької Січи, відділу 325 У. Н. Союза, величавий вечір. Складався він з кількох частий. Наперед відограно одно-дієву комедію М. Старицького: Як ковбаса та чарка, то минеться сварка. Відограли штуку аматори товариства, межи котрими відзначилися гр. Бемко та П. Слободзян, п. Ґрунвальдова, Д. Сметанюк, І. Пачковський, П. Шипот й Балко. Штука вже всім так добре відома, що розповідати перебіг її буде зайве.

В перерві після сеї штуки, уряджено урочисте доручення надгороди за орґанізованнє членів до Українського Народного Союза. Коли театральна занавіса піднялася в гору, на сцені сиділи рядом урядники Українського Товариства Запорожської Січи, відділу 325 У. Н. Союза, отже предсідатель Степан Заблоцький, секретар Дмитро Зварич, касієр Степан Лис, і другі. В імени комітету сього товарситва, який руководив вечером, промовив коротко гр. Іван Кравчук, пояснюючи зібраним, що отсе головна канцелярія Українського Народного Союза, дізнавшися про наш вечір, скористала з сього великого зібрання людий та вислала свого прдставника, щоби він доручив надгороду за орґанізованнє нових членів. Тут він уділив слова гр. Омеляновй Ревюкови.

Бесідник вказав на велике значіннє Українського Народного Союза для української іміґрації в Америці. Союз повстав з того, що наша іміґрація зрозуміла ріжницю межи життєм у старому краю, а життєм в Америці. Життя в Америці є під вічною загрозою. Каліцтво або смерть, яка грозить тут людині на кождім кроці, при праці й поза працею, може в одну мить перемінити й добре ситуовану родину в незабезпеченню сиріт. Для забезпечення родин перед подібною руїною наші іміґранти стали скоро ратуватися спільними силами, через товариства та через союз товариств. Першим союзом українських запомогових товариств був Український Народний Союз. Він має нині до трийцять тисяч членів, дозрілих і дітий, має коло пів міліона долярів маєтку на забезпеченнє своїх зобовязань. Він є найбільшою українською запомоговою орґанізацією в Америці, найбільщою, найбогатшою й найпевнійшою.

Він виплатив уже міліони долярів вдовам і сиротам по членах, і своїм маєтком і числом членів дає певність, що він виконає кожде зобовязаннє, яке він узяв на себе. Союз се демократична орґанізація, яка править ся волею членів, висловлену делеґатами відділів на головній конвенції.

Послідна конвенція, яка відбулася минувшого року, постановила поширити діяльність Українського Народного Союза. Досі Союз давав своїм членам обезпечення на випадок смерти до висоти 2 тисяч долярів, обезпечував їх діти через Молодечий Департамент та давав запомоги на випадок каліцтва та недуги. Послідна конвенція постановила завести в додатку до сих родів обезпечення ще три нові роди обезпечення. На основі одного член буде звільнений від вкладок по осягненню 70 року життя; на основі другого рода обезпечення, він буде звільнений від вкладок по 20 роках членьства; а третий рід обезпечення дає членови можність дістати обезпечення ще за свого життя. Зі заведеннєм сих нових родів обезпечення Український Народний Союз буде давати своїм членам всі такі роди обезпечення, які дають чужі асекураційні підприємства.

Обезпеченнє в Українськім Народнім Союзі не лишень певне, але й дешеве, бо як запомогова орґанізація Союз не потребує платити аґентів, але опирається на щиру й безплатну працю своїх членів. Орґанізують до Союза нових членів не платні аґенти, але самі члени, переконані про пожиточність орґанізації. Союз має богато таких щирих членів, які орґанізували велике число членів. Щоби сих великих орґанізаторів відзначити за їх щиру а безкорисну працю для орґанізації, Український Народний Союз ухвалив надати визначним орґанізаторам надгороди. Така надгорода-відзнака від Українського Народного Союза належиться і одному членови Українського Товариства Запорожської Січи в Бруклині, відділу ч. 325. Се товариство, хоча існувало яко самостійне товариство вже довгий час, приступило до Українського Народного Союза всего кільканайцять місяців. За сей короткий час відділ приєднав до Союза споре число членів. Коли головний уряд спитав товариство, чиїй роботі відділ завдячує свої великі орґанізаційні успіхи, відділ відповів, що се головно заслуга його голови, д. Степана Заблоцького.

Супроти сього головна канцелярія признала д. Степанови Заблоцькому золотий перстень з відзнакою Українського Народного Союза. Най сей перстень буде пригадкою й заохотою для д. Заблоцького, щоби він далі працював для добра нашого спільного Батька-Союза, як він працював для нього досі. Уряд Союза певний, що другі члени відділу, бачучи відзнаку, признану для д. Заблоцького, не будуть чути до нього зависти, як се діється в невироблених людий, але що в них розбудиться лишень здорова охота дорівняти й перевисшити свого товариша в добрій, орґанізаційній роботі. Як дозрілі люди других, дозрілих народів, члени відзначеного товариства не будуть робити ніяких перешкод в орґанізованню нових членів, але кождий буде старатися перевисшити другого в праці для спільного добра.

При сих словах бесідник доручує д. Степанови Заблоцькому золотий перстень. Д. Заблоцький дякує за велику почесть, яка стрічає його. Він принимає перстень з подякою не лишень у своїм імени, але й в імени членів свого відділу, бо без помочи других членів товариства він орґанізаційної роботи не мігби вести. Всі члени уряду та просто всі майже члени Запорожської Січи помагали орґанізувати членів, і їм надгорода теж належиться. „Я принимаю надгороду в своїм імени й в імени всіх членів і урядників відділу, які мені при орґанізованню помагали. Приймаючи надгороду, я обіцюю дбати про дальший розвій Українського Народного Союза так, як я за нього дбав до тепер. Я маю також надію, що урядники й члени відділу, які мені так щедро допомагали орґанізувати, будуть мені допомогати й на будуче. Бо все, що ми робимо для Українського Народного Союза, робимо не для уряду Союза, ані для уряду відділу, ані для відзначеного, але для добра нас усіх, що обезпечуємо свої родини через нашу велику, богату, гарну орґанізацію. Най живе Український Народний Союз“.

Впала завіса, але піднялася незадовго наново, і учасники з незвичайним зацікавленнєм тішилися гарною грою аматорів, які відограли сим разом другу одно-актову штуку під наголовком Бувальщина. Грали знова добре нам відомі: гр. П. Слободзян, п. С. Шевчуківна, Ґрунвальдова, гр. Шевчук й гр. Бемко.

По закінченню сього представлення мав початися баль. Та заким почалися танці, гр. Степан Заблоцький, предсідатель Українського Товариства Запорожської Січи, попросив зібраних о кілька хвилин уваги, бо він хоче звернути їх увагу на дуже важну справу, яка мусить обходити кождого робітника в Америці, та кождого, хто цікавиться робітничими справами. Сею справою є страйк пасейських текстильних робітників, які з напруженнєм всіх сил борються за поліпшеннє своєї долі. Ведуть вони боротьбу нерівну, бо проти них станула поліція, яка дикою поведінкою хоче настрашити страйкарів до здачі. Та страйкарі зі страху не здадуться. Вони всякі знущання перенесуть по геройськи. Коли вони може піддадуться, то лишень через те, що їм не стане хліба. Через те обовязком кождого робітника є піддержати пасейських страйкарів у сій боротьбі. Українські робітники Бруклина, зібравшися на баль-забаву, покажуть свою робітничу солідарність, коли вони дадуть лепту на поміч пасейським страйкарам у їх боротьбі за поправу робітничої долі.

Зібрані сейчас показали своє розуміннє робітничої солідарности, бо на руки збирачів посипалися сейчас щедрі жертви. Добрий початок для збірки дав гість з Ню Йорку, відомий бизнесмен Григорій Кунашевський, який дав на сю ціль 10 дол. Стефан Заблоцький зложив 2 доляри, а п. Заблоцька, Т. Дацько, А. Бохонко, І. Малик і П. Шипот по 1 долярови. Решта прийшла дрібними жертвами, а всі жертви винесли суму 40 долярів та 50 центів. (Сю жертву гр. Степан Заблоцький відвіз два дні пізнійше до страйкового комітету в Пасейку, Ню Джерзі, а посвідку на сю жертву, одержану від комітету, зложено в товаристві).

Пішли тепер забави й танці. Забавовий комітет, видно, не пожалував труду, і постарався о всякі новини, як колесо щастя, перекуски, тощо. Забава йшла так гарно та весело, що гр. Григорій Кунашевський, який прибув сюди з Ню Йорку, не міг удержатися, щоби при кінці забави не висловити кількох слів подиву й щирої подяки Українському Товариству Запорожській Січи; його урядови й комітетови за вміле уряджениє представлень, урочистости й забави. Він висловив надію, що незадовго поїде до старого краю, і впевнив присутних, що коли йому се щастє справді судиться, то їдучи до ріднього краю, він певно буде мати в своїй памяти такі щасливі хвилі, як отсе, представленнє, та забаву з рамени Запорожської Січи в Бруклині, де за один вечір кождому гостеви дано нагоду налюбуватися доброю грою аматорів, почути богато цікавих слів про вагу запомогової орґанізації в Америці, про потребу робітничої взаїмнодопомоги та ще й нагоди здорової, мирної, щирої забави в кружку товаришів і знакомих. Такі свята-забави радують серце кождого Українця та наповняють його вірою в гарну й світлу будучність українського народа.

Присутний.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

ЧИ НОВИЙ ЛЯНДРІ?

Париські ґазети повідомляють, що французька поліція арештувала таємниче індивідуум, яке в неодному нагадує відомого убийника жінок — Ляндрі. Арештовано цього злочинця в домі одної багатої жінки, де він був від якогось часу звичайним служачим, за крадіж 20.000 франків. Тимчасом з ріжних записок, які найдено при ньому, виходить, що він має на совісти більшу кількість пропавших жінок, про які вів докладну статистику. До того виявилося, що ця дивна людина говорить ріжними мовами, є поетом і музиком, і взагалі виявляє ріжні „таланти“. Арештування цього злочинця викликало зрозумілу сензацію.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеться 28. марта, в першій годині по полудни в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на сей мітинг, бо є важні справи до полагодження. — В. Баран, предс.; М. Гнатів, секр.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 138, повідомляє всіх членів, що квартальний мітинг відбудеться в неділю, 28. марта, точно о годині 2-ій пополудни в гали церковній при Grove St. Проситься членів місцевих і позамісцевих явитись, бо є дуже важні справи до полагодження. Неявившийся член, чи то урядник, підлягає карі, яку Братство наложить. — Лука Сидорак, предс.; Денис Качмарик, кас.; Семен Кунікевич, секр.

ПРИЄМНИЙ ВІДДИХ

Здоровля, красоту і гарне розположенне духа можна захоронити лишень при правильнім травленню. Коли Ви терпите на жолудок, все уживайте мятові кенди **ПАРТОЛА.**

Партола реґулює травлення і наслідком сего відповідає на всі сучасні задачі орґанізму і доброго травлення.

Партола відзначається від всіх других средств тим, що кенди — мятові і для того дуже приємні на смак. Вони дуже подобаються всім, як дорослим так і дітям.

Партола повинна бути в кождій українській хаті.

Партола відпоручається і продаєся в більших пачках, коштуючих 1 дол., шість пачок — лишень 5 долярів.

Замовлення шліть до:

АРТЕКА PARTOSA,

321—6th Ave., cor. 20th St., Dept. 60, New York, N. Y.

Р. Л. СТІВЕНСОН.

ОСТРОВ СКАРБІВ.

ЧАСТЬ ТРЕТЯ.

(17)

(Продовження)

Аж тепер прийшло мені на гадку, що я занедбав свій обовязок та що я, коли вже на стільки не мав розуму, що вибрався з тими злодюгами на остров, повинен бодай старатися підслухати їх нараду, отже я старався підсунутися до них попід дерева так близько, як лиш було можна.

Те місце, де вони були, виміркував я досить докладно не лиш по їх голосі, але й по тім, що понад ними літало неспокійно ще кілька сполошених птиць.

Посуваючись на ногах і руках, ліз я до них поволеньки і осторожно, аж накінець дістався на таке місце, звідки було добре видко маленьку зелену долинку коло багна, зарослу деревами. Там побачив я довгого Джека, як він поважно розмовляв щось з другим матрозом.

Проміннє сонця падало просто на них. Силвер як раз здіймив був капелюх і кинув його коло себе на траву і своїм великим білявим лицем, покритим грубими каплями поту обернувся просто до тамтого другого, якби його заклинав.

— Мате — казав він — я лиш длятого з тобою говорю, бо дійсно маю велике довіре до тебе, можеш мені вірити. Як би я не прилип до тебе як смола, то я би тут не балакав з тобою та не остерігав тебе. Тепер вже за пізно і годі завернутись. Я говорю те лиш для того, що хотівби вратувати тобі твоє горло, і коли би то котрийсь із тих різунів чув, то дісталосяб і мені. Правду кажу, Томе, чи може ні?

— Чуєте, Силвер — відозвався тамтой другий — а я доглянув, що він був не лиш цілий червоний на лици, але що говорив так охриплим голосом як ворона, а голос його дрожав як хитлива линва — чуєте Силвер — говорив він — ви старі і чесні, а бодай за такого вас уважають, ви маєте гроші, чого старі моряки по більшій части не мають, ви й хоробрі, коли я в тім не дуже помиляюся. І ви хочете вмовити в мене, що ви хочете дійсно стати до спілки з тою зволочю? Ви те не по щирости кажете. Як ось тут Бог над нами мене видить, так по тій правді кажу вам, що я волівби мою руку стратити, коли не буду знову робити, що до мене належить.

Нараз щось зашелестіло і він урвав бесіду у сьому місці. Ледви що я знайшов тут одного вірного матроза, як вже мав дістати вість і про другого. Зовсім несподівано почулася в тій стороні як багно, якась супеpечка, а за нею страшний предовгий крик. Може яких двайцять разів понісся відгомін від скал „дальновида“, ціле стадо водяних птиць злетіло знову, що аж темно від них зробилося, і наробили великого шуму. Але підчас коли мені здавалося, що я все чую той смертельний крик, настала знов глубока тишина і ще лиш шум злітаючих на свої гнізда птиць та далекий гук филь, що били об скали, перивав популудневий спокій.

На той крик схопився Том, як той кінь, що його стиснуть острогами, а Силвер навіть не рушився. Спершись легко на свою кулю, стояв в тому місці, де був та споглядав на свойого товариша як та гадина, що хоче кинутися на свою жертву.

— Джеку! — відозвався моряк і наставив йому свою руку при тім.

— Проч з рукою! — крикнув Силвер і відскочив взад так борзо і зручно як який ґімнастик.

— Як собі хочете, Джеку Силвер— сказав тамтой. — Те лици показує вашу нечисту совість, коли ви мене боїтеся. Але Бога ради скажіть мені, що значить той крик?

— Той крик? — відозвався Силвер усміхаючись, а при цьому ще більше як перед тим мався на осторожности, бо очи йому, що в його великій голові виглядали як головки від шпильок, засвітилися мов кусники скла. — Той крик? То, видко, ніхто инший не крикнув лиш Алан.

При сих словах бідний Том випростувався, як який герой.

— Алан!— сказав він — коли так, то нехай Господь Бог змилосердиться над душею чесного моряка! А що до вас, Джеку, то ви були довго моїм матом, але тепер вже ним не є. А хочби я мав як пес згинути, то згину, сповняючи свій обовязок. Ви убили Алана, може ні? Убийте й мене, коли можете. Я ставлюся до вас!

Сказавши те відважний чоловічисько відвернувся від кухаря і пустився як до берега. Та не судилося йому йти далеко. Джек Силвер крикнув голосно і зловився за якусь гиляку, вхопив свою кулю та пустив нею по воздусі як би яким ратищем. Вона поцілила бідного Тома з страшенною силою саме в хребет межи лопатками. Він здоймив руки в гору, застогнав голосно і повалився на землю.

Чи він його сильно чи лиш слабо зранив, не дасться сказати. Але здається, судячи по тім, як від удару аж щось затріщало, то він йому на місці хребет зломив. Том вже не двигнувся. В одній хвилі, навіть без ноги і кулі, так зручно як малпа, станув Силвер над ним і два рази вбив у безборонне тіло свій ніж аж по саму колодку. З моєї криївки міг я добре чути, як він сопів, коли пробивав ножем.

Я не знаю, що то значить зімліти, але те знаю, що в найблизших хвилях по тім усе як би в якійсь мраці крутилося довкола мене: Силвер і птиці і горб „дальновид“. До того ще й гуділо мені в ушах та дзвонило, як би якісь дзвони і як би богато людий кричало.

Коли я відтак знову опямятався, мав вже той лютий звір свою кулю під пахою і капелюх на голові та удавав, як би нічого не сталося. Том як довгий лежав неживий перед ним на мураві, але убійника те ані трошки не тронуло, він холоднокровно обтер свій закровавлений ніж об траву. Впрочім був такий самий як і перед тим, сонце все ще припікало немилосердно на паруюче багно та на високі вершки горбів, а мені й не хотілося вірити, що на хвильку перед тим доконано дійсного убійства, що в моїх очах сталося лютою жертвою життє одного чоловіка.

Джек сягнув тепер рукою до кишені, виймив свиставку і дав нею кілька разів ріжні знаки, котрі понеслися далеко по розпаленім воздусі. Я, розуміється, не знався на тих знаках, але мене взяв страх від них. По них могло збічися кількох людий і вони може мене відкрилиб. Вони убили вже двох матрозів, а по Томові і Аланові може булаби прийшла черга й на мене.

Я зараз уступився з того місця, де досі укривався, та поліз так борзо й тихенько, як лиш було можна, в ту часть ліса, де не було вже такої гущавини. Коли я ще ліз, чув я, як старий буканір перекликувався зі своїми товаришами і як вони відтак виталися, а небезпечність, у якій я тепер находився, додала мені крил. Скоро лиш видобувся з гущавини, став я бічи, як ще ніколи перед тим у мойому життю, навіть і не зважав, куди біжу, бо мені всьо одно було, куди, щоби лиш як найдальше втечи від убійників. Коли я так тікав, брав мене що раз більший страх, і я мало що з розуму не зійшов.

Та й дійсно. Хибаж я не був вже зовсім пропащий? Бо й якже було мені вертати назад до людий, колиб дано пушкою знак, та іти помежи тих чортів, на руках котрих не засохла ще була лише що пролита кров? Хибаж перший ліпший з них, що би мене побачив, не був би мені скрутив вязів як тому голубцеві? Або може не досить було того, що мене не було на кораблі, щоби вони побоювалися, що я знаю про все і зраджу їх? Мені здавалося, що я вже пропав. Бувай здорова, „Гіспаніоле“, та бувайте здорові і ви, сквaєре, докторе і капітане! Мені не оставалося нічого иншого, як лиш згинути з голоду або з рук бунтівників.

Тимчасом я ані не приставав, ані навіть не оглядався, лиш усе біг, що раз дальше, аж опинився при споді малого горба з двома шпилями. Жестяки росли тут трохи рідше і своїм обємом та ростом виглядали вже скорше на лісові дерева. Поміж ними було розкинених і кілька піній, пятьдесять до сімдесять стіп високих. Тут на горі був і свіжійший воздух як там на долині коло багна.

Глава пятнайцята.

Пан острова.

З каменистого і тут досить спадистого узбіча горба посипався град дрібних камінців і зі свистом спадав між дерева. Мимо волі глянув я в ту сторону і побачив, як щось чим скорше скочило на пень сосни. Що то було, медвідь, чоловік, чи малпа, я не міг ніяк розпізнати. Тільки й видів я, що то було щось чорне та кудлате. Я так того перепудився, що й забув на те, що мені треба тікати.

Мені здавалося, що тепер вже нікуди мені тікати, бо з обох боків небезпечно, позаду убійники, а передімною отсе чатуюче сотворінне, яке годі описати. Я вже й волів звісну небезпечність, як ту незвісну. В порівнанню з сим лісним сотворіннем навіть сам Силвер здавався мені не так страшним; отже я завернув назад та оглядаючись добре поза себе, пустився назад як до людий.

Те сотворінне показалося знову та колуючи далеко, стало гонити за мною. Я вже був добре втомився, але хоч би був ще й при свіжих силах, так як рано, то таки не був би видержав з тим жвавим противником. Як яка дика звірина гналося те сотворінне скоками від дерева до дерева за мною, а хоч бігло так як чоловік на двох ногах, то все таки хилялося аж майже до самої землі. А що то був чоловік, годі було мені вже довше сумніватися.

Мені пригадалися тепер всі оповідання про людоїдів, які я колись чув. Я мало що вже не кликав о поміч. Але те саме вже, що то був чоловік, хоч дикий, трохи мене успокоїло й в міру того страх перед Силвером ставав знову щораз більшим. Я длятого пристанув і почав роздумувати, як і куди би мені найліпше тікати, та зараз пригадав собі й на свій пістолет. Знаючи, що маю чим боронитися, набрав я нової відваги й обернувся до того чоловіка з острова, та відважно пустився до нього.

(Дальше буде).

Часопись „Свободу“ читає до сто тисяч людий, тому вона є найліпшим посередником для

ВИ НЕ МОЖЕТЕ ПОМИЛИТИСЯ.

Коли вложите Ваші гроші до Liberty State Bank and Trust Company.

Вложені у нас гроші суть цілком безпечні і принесуть Вам процент.

Наш Trust Department може в потребі заступити Вам опікуна чи адміністратора.

Посилаємо гроші до всіх частей світа і виплачуємо долярами в ріжних краях, а виплати робимо в найкоротшім часі.

Продаємо корабельні карти на всі лінії.

Виготовляємо ріжного рода контракти і повновласти.

Голосіться до нас особисто або писменно а ручимо Вам, що будете вдоволені.

LIBERTY STATE BANK and TRUST COMPANY

23 North Main Street, Wilkes Barre, Pa.

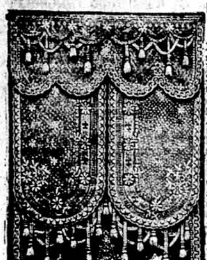

ВЕЛИКА ДЕШЕВІСТЬ!

ФІРАНКИ!

ЖЕНЩИНИ! — Тут є гарні фіранки, які коли небудь були. Предкладаємо їх Вам дуже дешево, бо лишень за $3.69 за дві пари або $7.30 за чотири пари.

Сі гарні „filet net" коронковані фіранки суть з досконалого матеріялу, дуже гарний десень, роги з гарними коронками та „valance" як на образку. Величина 3 ярди довгі і 52 цалі широкі. Перуться дуже добре і вістарчають на кілька літ.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ДНЕСЬ! — НЕ ПРИСИЛАЙТЕ ГРОШИЙ — лишень імя і адресу та 25 ц. на пересилку; напишіть, кілько потребуєте фіранок, а ми вишлемо Вам їх сейчас і при відборі заплатите за них.

НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ, бо ся оферта є добра лишень, доки старчить нам сего товару. 64,9

CONTINENTAL SALES CO.,
911 N. Winchester Ave., Dept. 28,
CHICAGO, ILL.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то зверніться до нас з замовленням.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕІНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірем, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми уділимо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим подаю до ласкавого відома всім інтересованим, що я переніс своє бюро до банку Ґеренті Трост Компані під числом 5 Белмонт Евеню, то є зараз через дорогу від давного офісу. Зі згляду на то, що висилаю від тепер американські доляри без жадних посередничих банків впрост на послідну почту кождого адресата, оплати в мене є далеко низчі чим попередно.

Кождому на жадання висилаю безплатний цінник.

Заохочений успіхом двох прогульок послідного року уряджую 12-го мая третю прогульку кораблем Беренґарія (старий Імператор), а 15-го червня четверту прогульку тим самим кораблем, що і попередного року то є Реляєнс, під проводом моїх репрезентантів. 53—

УКРАЇНСЬКЕ ЕМІҐРАЦІЙНЕ БЮРО
в злуці з банком GUARANTY TRUST COMPANY
5 BELMONT AVENUE, - - - - - - - - NEWARK, N. J.
В. ГАПАНОВИЧ, Менаджер.

ЧОГО ВАМ ШУКАТИ ПРАЦІ НА ДВА ТИЖНІ АБО ДВА МІСЯЦІ?

ПРИХОДІТЬ ДО ПАЛМЕРТОН, ДЕ МОЖЕТЕ ПРАЦЮВАТИ КОЖДОГО ДНЯ — ДОЩ ЧИ ПОГОДА.

МИ ПОТРЕБУЄМО БІЛЬШЕ МУЩИН ДО ФОРНЕСІВ.

THE NEW JERSEY ZINC CO. (OF PA.)
PALMERTON, PA. 53—

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ШЛЯХ ДО ПОПРАВИ.

Відома річ, що Поляки з давен-давна йшли на Україну не ради якоїсь там матеріяльної користи чи жажди влади, — але з непереможної охоти просвітити менчого брата — Українця.

Єзуїти, шляхта і полупанки горіли одним бажанням — бажанням защеплення культури в диких серцях дикого народу.

Щож, коли Українець не надається до цивілізування! Єзуїтські проповіди не мали послуху, хоч населенню уладжувано пекло з усіма страхіттями смоли, сірки і нагаїв. Носіям культури в роді Вишневецьких, Потоцьких, Калиновських і других, — народ відвдячувався повстаннями чи втечею в далекі степи. А полупанків, що влаштовували захоронки для найгарнійших кріпачок, деколи навіть побили.

Ясне, що такий неслухняний, невдячний і не цікавий народ не міг виховувати иншого покоління як... Симон Василевіч Петлюра, а огірчені „траґарже культури" таких як... Корнель Макушинський.

Правда, перший старався свойого часу (23. квітня!) направити бодай вчасти похибки предків, але похибки були за великі, а направа за слаба.

Зате Корнель Макушинський остав вірний традиції просвітителів України, зміняючи тільки шаблю, нагайку, кліщі, цвяхи, смолу і сірку — на друковане слово. Не маючи на жаль змоги нести культуру давним випробованим способом, упхав це все в свої спомини і назвав непоказно: „Смутне і Радосне".

Є це переживання ш. автора в городі Київі за часів Центральної Ради і наступу Муравйова на столицю.

Корнель Макушинський — визначний трубадур відродженої демократичної Польщі, не жалує і Українцям свого таланту.

„Украіньци, то пулдзіке бидлє, ктуре лакнє польскєй крві, крві тих, ктуржи вєкамі заклaдалі для нєго охронкі, шпіталє (Біґме дослівно! Г. Ч.) і школи"...

„Лотри, хами і злодзєє зебралі сєн до купи і назвалі то армійом украінском".

Ось невянучі квітки одного з найкращих теперішних польських письменників.

Скількі в тім вирозумілости для революційних часів, скільки традиційної любови до братнього народу!...

А про Симона Василевіча Петлюру, то там стільки ріжнородніх компліментів, що годі їх усіх зібрати. Вони по вік будуть пропречистим доказом вдяки за оборону Львова і Замостя та здержання большевицької офензиви в Східній Галичині.

Спомини Макушинського треба конечно перекласти на українську мову. Тільки перекладчик мав би немало клопоту з перекладанням найкращих термінів і зворотів, бо ледви чи українська мова витворила їх у такій скількости і красі.

Та нехай би!... Хоч і не конче вірно буде, але все таки буде. Книжка дуже популярно написана, так що можуть її читати всі, від найтемніщого селянина до головного отамана.

Колиж буде відповідно поширена, то напевно отворить очі всім, хто ще досі не отворив собі сам.

Тоді Українці напевно канонізують Вишневецького, беатифікують Заґурського, а Корнелеві Макушинському збудують памятник, якого він від своїх певно не дочекається.

Галактіон Чіпка.

КОРОТКА ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ

написав проф. Володимир Антонович, із переднім словом про життє та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге видання.

Ціна 65 центів.

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

МАЛА ФАРМА 16.000 квадр. фітів $285. $25 згори, $8 місячно. В Ню Бронсвік, Н. Дж., 5 хвиль від пенсилвенійської стації босом, близько школи, церкви і склепів. Велике фабричне місто, роботи все ідуть. Отворено у вівтірки вечеарми до 8. год. Metuchen Realty & Imp. Co., 206 Broadway, cor. Fulton St., N. Y. City, Room 314. Tel. Cortland 0342.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодернійші електричні апарати.

ОГЛЯДИНИ ЗДОРОВЛЯ

ХОРИХ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Лічиться успішно найновійшими методами. Даю скору поміч в хоробах нервових, шкірних, кровних, ниркових, мочевих, ревматичних, гемороїди та в недомаганнях жолудкових і кишкових.

Мої оплати умірковані включаючи особистий догляд при кождій візиті. Х-Рей і хемічна аналіза.

ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.

Dr. Z I N S, Специяліста від 25 літ.
110 E. 16th ST., NEW YORK, N. Y.
межи 4th Ave. і Irvington Pl.
Години: Денно 9. рано до 8 вечер; в неділі від 9 рано до 4 пополудни.

ХОДЯЧИЙ ТРУП.

Сама смерть є добрим виходом від незбагнутого числа терпінь, котрі чоловік мусить переходити і терпіти, коли він нещасливо дістав цего грізного потвора солітера. Тут нема досить ярких слів, щоби описати муки, які цей страшний паразит спричиняє. Припустім самий факт, що він похланяє поживу, котрою повинен хіснуватись хазяїн і цим способом поволи його заморює, що з часом спричиняє численні терпіння, котрі є схожі на другі недуги, а від котрих імовірно бідний недужий лічився безхосенно. А однак, коли хтось знає, що має солітера, його усунення є дуже проста річ, це забере не більше кількох годин видістати його на верх разом з головою, а цікаво бачити, як очловік позбувшись такого паразита, скоро приходить до життя і давного вигляду. Тисячі мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Певними познаками цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з виїмковим лакімством, обложений язик, зага, болі в крижах, членах і в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нидіння, підкови попід очи. Жолудок отяжілий, надутий, часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутренностий. Знова чується якби щось підсувалося назад до горла. Паціент має жовту шкіру, тратить на вазі, має немилий віддих, сплюває що хвилини, попадає в апатію, знеохота до праці, завсігди лінивий. Є відомо, що епілептичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьтеся цего потвора сейчас, заки підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишліть $10.48 за дозу Laxtan, коли хочете позбутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака. Продається лише у Laxal Co., 148 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За після-платою не висилаємо. (C.13)

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА ШТУКА ТЕАТРАЛЬНА П. З.

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.

Виступає в сій штуці 14 осіб.

Ціна 35 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свободи".

"SVOBODA"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДАРОМ ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА АСТМУ.

Пробна Метода, котру хтонебудь може попробувати без утрати часу чи невигоди.

Ми маємо спосіб припинити Астму і хочемо, щоб Ви попробували її на наш кошт. Нема ріжниці як довго терпите, чи се теперішна або хронічна Астма Ви повинні замовити собі нашу дарову пробну методу. Не робить ріжниці в якім підсоню живете, який Ваш вік або заняттє, коли терпите на астму наша метода повинна скоро помочи Вам.

Передівсім хочемо вислати її тим, котрих ся хороба без надійна, де всякі знані лишень способи лічення не помогли. Хочемо показати кождому на наш кошт, що наша метода є призначена застановити тяжкий віддих, свист та всі другі тяжкі пароксизми.

Ся дарова оферта є занадто важна щоб її занедбати хотьби один день. Пишіть сейчас і почніть вживати сю методу. Не присилайте гроший. Пришліть лишень понизшій купон. Зробіть се днесь. — Не платите навіть пересилки. 57—

FREE TRIAL COUPON
FRONTIER ASTHMA CO., Room 605-D, Niagara and Hudson Sts., Buffalo, N. Y.
Send free trial of your method to:
....
....
....

ЩО ТАКЕ НАФТА?

Мінеральний олій або нафтова ропа повстав через повільний розклад товстих тіл морських живин, замулених в глубинах і стиснених пізнійше звaленими твердими покладами. Він пересякає найріжнійші скальні маси або є зібраний в більших суцільних масах в підземних печерах. Часом витікає навіть на поверхню землі.

Нафтова ропа є плинним, легко запальним мінералом, лекшим від води, з котрою не мішаеся. Як до свого складу, нафтова ропа одного походження може дуже ріжнитися від другого під зглядом питомого тягару, краски, прозорости, клейкости і запальности.

Сиру ропу спроваджуеся до великих дестилярень до дальшої перерібки. Помпами втискають її тут до дестиляційних кітлів, під котрими накладаеся постепенно що раз сильнійший огонь. Найсамперед уходять найлекші ґази, такі як метан, етан і т. д. Вони є непотрібні, бо спричинюють лише легку запальність нафти. Відтак переходить пара, яку скроплюеся через остудженне на бензину. Від неї дуже легко відділити дальше напливаючу нафту, а пізнійше темні олії, з яких витискаеся фільтровими і гідравлічними прасами парафіну.

Так через просте переставлюванне рур до окремих резервуарів при відпроваджуванню дестиляту з нафтової ропи (а яке реґулюеся легко після того, як в кітлі підноситься температура), можна після вподоби дістати ріжні продукти. Такий процес називаеся фракціованою дестиляцією. Звичайно дестилярні продукують: 1) нафтовий етер (до розпускання товщів), 2) бензину (до чищення одіжи і моторів), 3) нафту, 4) олій до чищення машин, 5) вазеліну, а наконець 6) парафіну до вироблювання свічок.

Найбільше нафтової ропи находиться в північній Америці (Канада, Пенсильванія), здовж Карпат (Східниця, Борислав), в Румунії і здовж Кавказу (Баку) аж до Каспійського моря. З причини великого значіння нафти, якого вона в послiднім століттю набрала як средство до освітлювання, промисл її добування незвичайно розвинувся.

В теренах положених в нафтових околицях вертиться відповідними машиновими сверлами вузенькі, а глубокі шиби так довго, доки не натрафиться на верству ропи. Коли її найдеться, тоді відпроваджуеся сирий матеріял великими помпами до збірників. Не рідко приключаеся, що підземна верства є так пересичена ґазовими углеводнями, що великий їх тиск викидає високо ропу через виверчені отвори. Часом кілька тижнів уплине, заким витриск успокоїться.

„ПАТРІОТИЧНІ" ФАЛЬШІВНИКИ ФРАНКІВ ПЕРЕД 130 ЛІТАМИ.

Теперішні мадярські фальшівники тисячу франківок, яких проводирем був ґраф Віндішґрец, мали вже попередників. Тепер французькі закони фальшування грошей карають досмертними примусовими роботами. Та перед 1832 роком французький закон карав навіть смертю фальшування грошей. Лише на протязі кількох літ після 1791 року були трохи лагіднійші закони за цей проступок, карали пятнацятьлітньою вязницею. А в Бретанії був тоді звичай, що фальшівників смажили живцем. Франція мала вже подібну пригоду як із ґрафом Віндішґрецом. Було то в перших роках французької републики. Тоді то роялістичні еміґранти всіми засобами старалися зруйнувати републику. Фальшували асиґнати, щоби ще більше ослабити й так уже ослаблену внутрішніми невзгодинами й війною републику, та щоби зруйнувати її кредит за границею. Фальшівники були інспіровані кобленським двором і не виявили їх анонімів навіть після того, як вони згинули на шафоті. А пізнійше фальшування відбувалося, так сказати, в імени короля. Коли еміґрантів виперли републиканські війська з Кобленції, вони перенесли свою діяльність до Лондону. Там задумали фальшувати гроші на велику скалю, для підмоги шуанів (роялістів). Провідником шуанів був Жан Котро, а назва пішла від нього, бо він давав про себе знати в ночі таємничим криком, наслідуючи сову. Сова по французьки „шетуан". Він утворив у 1793 р. відділи повстанців у лівах Пертр і Фужере. Лондонський відділ крім зброї мав перепачкувати й міліярди фальшивих асиґнат. Для тої цілі настановлено бувш. міністра фінансів Кальона й додано йому справжній баталіон фальшивників. Про подробиці фальшування повідомив Кальон свого свояка Сент-Моріса, рисівника й ґравера. Вели правильні протоколи фальшивих банкнютів наче в дійснім банку. Всі учасники працювали дуже щиро, а епископ із Дол благословив фальшивників й уповажнив еміґрантів-священиків, щоби прилучилися до Кальона. Так вони на означений час фабрикували багато міліярдів грошей. Експедиції не пощастило. 1795 року біля Квіберон французька кров плила струями, а жовніри Гоша палили мішки фальшивих грошей; полумінь їх освітила останні хвилі тої братовбийчої боротьби.

22 РОКИ 8 МІСЯЦІВ І 15 ДНІВ ТЯЖКОЇ ВЯЗНИЦІ ТА 859 ДНІВ ПОСТУ!

Члени УГА., які були заняті при Окружній Команді в Чорткові, пригадують собі певно заворушення селян в Ланівцях й околиці, які мали місце в березні 1919 р. під впливом большевицької аґітації і які тоді скінчилися карною експедицією, що при помочі гармат і скорострілів мусіла завести порядок. Епільоґом цих заворушень була карна розправа перед суддею одиничним окружного суду в Чорткові в днi 24 вересня 1925 р. до чспр. Вр 1541/25. На розправі тій стануло 176 селян і селянок з села Ланівці, обжалованих за те, що дня 5. березня 1919 р. забрали з фільварку Пилипа Спіса, ділаючи у взаїмнім товаристві в часі загальної війною викликаної нужди, ріжні движимі річи вартости понад 500.000 п. м. Розправа велася два дні, після чого суд, опираючись на зізнаннях пошкодованих та частинніm признанні обжалованих, які майже всі зібрані річи пошкодованому повернули, засудив згаданих селян разом на кару 22 роки 8 місяців і 15 днів тяжкої вязниці, загостреної постом у 859 днях, себто одним постом що 14 днів кари. І так: засуджено 5 селян на кару тяжкої вязниці по 8 місяців, 20 по 6 місяців, 2 по 10 місяців, 1 на 4 місяці, 1 на 5 і пів місяця, 48 по 5 місяців, а 11 по 3 місяці. Решту обжалуваних задля недостачі доказів вини увільнено від вини і кари.

Від того вироку обжаловані відкликалися і другий раз ставали перед окружним судом в Чорткові як відкличним трибуналом дня 8. лютого 1926. Одначе відклик їх лишився без успіху, бо трибунал вирок І. інстанції затвердив у цілости.

ГАЙДАМАКИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоном, велика настільна книга (13x17 цалів).

В карт. оправі $2.50, в полот. оправі $3.00, в мішк. оправі $5.00.

Замовлення посилайте до:

„SVOBODA",
Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

РЕСТАВРАНТ, на продаж, в добрім положенню, продаеся по причині слабости. Голоситись під ч. 506 Broadway, Bayonne, N. J. 68-72

ВДОВЕЦЬ пошукує женщини, від 25 до 30 літ, до заряду дому або з малим капіталом до бизнесу.
Голоситися до: 69170
M. MADYK,
13428 — 30th Ave., Hegewisch, Ill.

МАРІЯ ЯРЕМІЦ пошукує свого стрия Мелона Яреміц зі Станиславова, котрий виїхав до Канади перед около 15 роками. Хто би про него знав, або він сам, прошу зголоситися: T. J. HRYCEY & CO., 329 So. 4th Street, Philadelphia, Pa. 69-71

НА ПРОДАЖ дім на 6 кімнат, два літа як поставлений, коло міста, 10 хвиль до школи і церкви, великий город, ґарадж, курник, електрика, дім в дуже добрім місци. Ціна $3600, готівкою $1700, решта на сплати. Голоситися до: N. MYKIETYN, R. F. D. 4, Norwich, Conn. 65-70

НА ПРОДАЖ делікатесен, ґросері, кенди і айскрім штор, бизнес вироблений, продається з причини, що забогато роботи для самотного чоловіка. Голоситися під ч. 475 HENDERSON ST., JERSEY CITY, N. J. 67-72

ВАЖНЕ! Хто має в себе на сховку книжочку СІЛЬСЬКІ АРИСТОКРАТИ (або знесенне панщини), буде ласкав зголоситися на адресу: Свобода, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 62-

ФЛЬОРИДА.
ПОТРІБНО — сейлесменів до продавання малих фарм у Фльориді, кольонізаційна пропозиція. Голоситись між год. 9 а 2 денно до T. Campbell Dougherty, Room 710, 50 Broad St., New York City. 68-70

ІМІҐРАЦІЯ ДО КАНАДИ.
ПИТАННЯ: Я хочу спровадити свого брата з Галичини до Канади. Прошу порадити мене, що я маю робити, щоби його туда спровадити.
ВІДПОВІДЬ: Напишіть в сій справі до українського адвоката в Канаді, а він Вам скаже, що маєте робити.
Адресуйте так: 69
Mr. S. SAWULA
306 Confederation Life Bldg.,
Winnipeg, Man., Canada.

ПОЗІР ШТОРНИКИ.
Отрималисьмо другий ладунок крайової бриндзі, котру продаємо по $4.25 за бочівку 5 кільо. На замовлення просимо слати $2.00 завдатку.
GEO. MYCHUDA,
1603 Newport Ave., Northampton, Pa. 69-74

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ ПРЕДСТАВЛЕННЯ.
МАЮ на складі всякого рода костюми до аматорських представлень. Також українські народні строї на концерти і народні виступи, як також всі потрібні приряди до характеризовання, як. перуки, вуси, бороди, фарбки, мастикс і т. п.
Замовлення на костюми до представлень належить присилати на три тижні перед представленнем, подаючи точний спис граючих осіб, на адресу:
M. E. UHORCHAK,
216 Washington St., Jersey City, N. J.

SANTAL MIDY

БІЛЬ КАТАРУ МІХУРА
Легко полекшиться через
SANTAL MIDY
Не беріть імітації.
Глядіть за словом „Midy"
Продаєсь у всіх Аптиках.

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ

Виробляемо і спроваджуемо ріжні першої кляси ручно роблені італійські Гармонії, найліпші у світі. Десять літ гарантії. Наші ціни суть низші від всіх інших. Безплатні інструкції для купуючих. Пишіть по даровий катальоґ.
RUATTA SERENELLI CO.
817 Blue Island Ave., Dept. 65,
CHICAGO, ILL.

ЯК ПОЗБУЛАСЯ РЕВМАТИЗМУ.

Знаючи з переконання тяжкі терпіння ревматизму пані I. E. Горст, 204 Davis Ave. D-261, Bloomington, Ill., є так вдячна за се виличенеся з него, що хоче сказати всім терплячим як позбутися його звичайною методою в дома. Пані Горст нічого не продає. Лишень витніть сю оповістку і зашліть її до неї з Вашою адресою, а вона радо вишле сю цінну інформацію Вам цілком даром. Пишіть до неї сейчас поки не забудете. 304—

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
133 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568